

НАЦІОНАЛЬНИЙ БАНК УКРАЇНИ

вул. Інститутська, 9, м. Київ, 01601, Україна
телефон: 0-800-505-240
факс +380 (44) 230-20-33, 253-77-50
e-mail: nbu@bank.gov.ua Код ЄДРПОУ 00032106

NATIONAL BANK OF UKRAINE

9, InstytutskaSt., Kyiv, 01601, Ukraine
phone: 0-800-505-240
fax +380 (44) 230-20-33, 253-77-50,
e-mail: nbu@bank.gov.ua

На № 7769-24/11
від 24.11.2020

Незалежна асоціація банків України

Про окремі операції за поточними рахунками суб'єктів незалежної професійної діяльності

Національний банк України розглянув лист Незалежної асоціації банків України (далі – НАБУ) від 24.11.2020 № 7769-24/11 стосовно обліку коштів суб'єктів незалежної професійної діяльності, відкриття їм рахунків, відображення інформації у статистичній звітності та продовження терміну перенесення залишків коштів суб'єктів незалежної професійної діяльності на нові балансові рахунки Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України¹ (далі – План рахунків) та повідомляє.

Щодо питання 1.

Відповідно до Інструкції про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України² (далі – Інструкція) балансовий рахунок 2620 “Кошти на вимогу фізичних осіб” Плану рахунків (далі – рахунок 2620) призначений для обліку вкладів (депозитів) на вимогу фізичних осіб, у тому числі поточні рахунки фізичних осіб та розрахунки за ними; надані кредити овердрафт.

За балансовим рахунком 2620 фізична особа може розміщувати власні кошти, що не пов'язані з виконанням професійних обов'язків.

За балансовим рахунком 2621 “Кошти на вимогу суб'єктів незалежної професійної діяльності” Плану рахунків (далі – рахунок 2621) здійснюється облік вкладів (депозитів) на вимогу фізичних осіб, які здійснюють незалежну професійну діяльність, у тому числі поточні рахунки суб'єктів незалежної професійної діяльності, використання яких передбачене законодавством України; надані кредити овердрафт; на цей рахунок надходять, зокрема, винагорода суб'єкта незалежної професійної діяльності за виконання професійних обов'язків; кошти, призначені для авансування витрат на здійснення незалежної професійної діяльності, та інші надходження, передбачені

¹ Затвердженого постановою Правління Національного банку України від 11.09.2017 № 89 (зі змінами).

² Затвердженої постановою Правління Національного банку України від 11.09.2017 № 89 (зі змінами).

ДОКУМЕНТ СЕД НБУ АСКОД

Підписувач Лукаевич Богдан Володимирович
Сертифікат 3122842E6867E65404000000AC01000029210000
Дійсний до: 16.12.2021 14:27:21

Національний банк України

60-0005/79239
від 24.12.2020 17:57

законодавством України; суми залишків кредитів овердрафт, що перераховані на рахунки з обліку відповідних кредитів.

Балансовий рахунок 2624 “Кошти, що отримані суб’єктами незалежної професійної діяльності” Плану рахунків (далі – рахунок 2624) призначений для обліку коштів, що отримані суб’єктами під час здійснення ними незалежної професійної діяльності, у тому числі грошові суми, прийняті в депозит нотаріуса, депозитні суми і стягнуті з боржників кошти для їх виплати стягувачам, кошти для розрахунків з кредиторами арбітражним керуючим, використання яких передбачене законодавством України.

Відповідно до абзацу другого підпункту 14.1.226 пункту 14.1 статті 14 Податкового кодексу України (далі – Кодекс) незалежна професійна діяльність – це участь фізичної особи у науковій, літературній, артистичній, художній, освітній або викладацькій діяльності, діяльність лікарів, приватних нотаріусів, приватних виконавців, адвокатів, арбітражних керуючих (розпорядників майна, керуючих санацією, ліквідаторів), аудиторів, бухгалтерів, оцінщиків, інженерів чи архітекторів, особи, зайнятої релігійною (місіонерською) діяльністю, іншою подібною діяльністю за умови, що така особа не є працівником або фізичною особою – підприємцем (за виключенням випадку, передбаченого пунктом 65.9 статті 65 цього Кодексу) та використовує найману працю не більш як чотирьох фізичних осіб.

Діяльність приватних нотаріусів, приватних виконавців та арбітражних керуючих врегульовується нормами спеціального законодавства, зокрема, Кодексом України з процедур банкрутства, Законами України “Про нотаріат”, “Про виконавче провадження”, “Про органи та осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів”. У положеннях спеціального законодавства не йдеться про розміщення строкових вкладів або отримання кредитів для здійснення незалежної професійної діяльності.

Щодо питання 2.

У статистичній звітності кошти суб’єктів незалежної професійної діяльності за аналітичним параметром К072 “Коди секторів економіки (узагальнені)” відображаються зі значенням “43. Фізичні особи – суб’єкти незалежної професійної діяльності (приватні нотаріуси, адвокати, приватні виконавці, арбітражні керуючі тощо)”.

Щодо питання 3.

Стосовно питання зміни рахунків, на яких обліковуються кошти суб’єкта незалежної професійної діяльності, у разі припинення його діяльності зазначаємо таке.

Контролюючі органи знімають з обліку фізичних осіб, які припинили незалежну професійну діяльність, за наявності документально підтвердженої інформації (витягу з відповідного реєстру), оскільки дані щодо реєстрації їх професійної діяльності містяться в окремих реєстрах, які не підключені до системи електронної взаємодії з інформаційними системами державних органів.

При цьому, враховуючи положення пункту 9 розділу II Порядку подання повідомлень про відкриття/закриття рахунків платників податків у банках та інших фінансових установах до контролюючих органів³, контролюючі органи не доводять до відома банків інформацію про припинення незалежної професійної діяльності та дані щодо зняття з обліку платників податків - суб'єктів незалежної професійної діяльності.

Крім того зауважуємо, що спеціальним законодавством, яке регулює професійну діяльність, зокрема, приватних виконавців⁴, приватних нотаріусів⁵, встановлюється порядок дій банку щодо перерахування стягнутих з боржника коштів, коштів авансування витрат виконавчого провадження, а також коштів, прийнятих в депозит нотаріуса, у разі припинення їх діяльності.

З огляду на зазначене, доповнити положення пункту 135 розділу XIII Інструкції про порядок відкриття і закриття рахунків клієнтів банків та кореспондентських рахунків банків - резидентів і нерезидентів⁶ аналогічною нормою щодо зміни порядку бухгалтерського обліку рахунків суб'єктів незалежної професійної діяльності у разі їх припинення неможливо.

Щодо питання 4.

Відомості про державну реєстрацію фізичних осіб-підприємців містяться в Єдиному державному реєстрі. Інформація про реєстрацію професійної діяльності (присвоєння кваліфікації) приватних виконавців, приватних нотаріусів, арбітражних керуючих, адвокатів та судових експертів міститься відповідно у: Єдиному реєстрі приватних виконавців України⁷, Єдиному реєстрі нотаріусів⁸, Єдиному реєстрі арбітражних керуючих України⁹, Єдиному реєстрі адвокатів України¹⁰, Реєстрі атестованих судових експертів¹¹.

Всі зазначені реєстри є загальнодоступними та розміщені на офіційних веб-ресурсах. Держателем реєстрів є Міністерство юстиції України. Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну податкову політику, формує та веде Державний реєстр фізичних осіб – платників податків.

До Державного реєстру фізичних осіб – платників податків вносяться відомості про державну реєстрацію, реєстрацію та взяття на облік фізичних осіб – підприємців і осіб, які провадять незалежну професійну діяльність.

³ Затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 18.08.2015 № 721 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 09.07.2019 № 292).

⁴ Стаття 32 Закону України “Про органи та осіб які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів”.

⁵ Пункт 12 Глави 21 Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 22.02.2012 №296/5.

⁶ Затвердженої постановою Правління Національного банку України від 12.11.2003 № 492 (у редакції постанови Правління Національного банку України від 01.04.2019 № 56).

⁷ <https://erpv.minjust.gov.ua/>

⁸ <https://em.minjust.gov.ua/>

⁹ <https://ak.minjust.gov.ua/>

¹⁰ <https://erau.unba.org.ua/>

¹¹ <https://rase.minjust.gov.ua/>

З огляду на зазначене, пропозиція щодо об'єднання реєстрів ФОП та ФОСНПД є незрозумілою, оскільки з листа НАБУ чітко не вбачається, про які саме реєстри йде мова. У подальшому прохання зазначати повні назви реєстрів, визначені згідно з законодавством.

Щодо питання 5.

На виконання вимог пункту 69.2 статті 69 Кодексу банки та інші фінансові установи зобов'язані надіслати повідомлення про відкриття або закриття рахунка платника податків – юридичної особи (резидента і нерезидента), у тому числі відкритого через його відокремлені підрозділи, чи самозайнятої фізичної особи до контролюючого органу, в якому обліковується платник податків, у день відкриття/закриття рахунка.

Фізичні особи – підприємці та особи, які провадять незалежну професійну діяльність, зобов'язані повідомляти про свій статус банки та інші фінансові установи, в яких такі особи відкривають рахунки (пункт 69.7 статті 69 Кодексу).

Вимоги щодо надсилання банком до контролюючого органу повідомлення про рахунки фізичної особи, відкриті до отримання нею статусу самозайнятої особи, або у разі неповідомлення фізичною особою про свій статус банку, Кодексом не встановлено.

Крім того, відповідальність за неповідомлення банку або іншій фінансовій установі про свій статус при відкритті рахунку покладається на таку фізичну особу згідно з пунктом 118.3 статті 118 Кодексу.

З огляду на все вищезазначене, не вбачаємо підстав для подовження перенесення залишків коштів суб'єктів незалежної професійної діяльності до 31.03.2021.

Крім того, звертаємо увагу, що водночас і постановою Правління Національного банку України від 02.03.2020 № 23 “Про встановлення перехідного періоду банкам України та внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України” (зі змінами) банкам України надано право до 31.12.2020 (включно) здійснити перенесення залишків коштів у розрахунках, у тому числі з балансового рахунку 2622 “Кошти фізичних осіб за рахунками умовного зберігання (ескроу)”, на відповідні балансові рахунки Плану рахунків з метою виконання вимог Інструкції в частині здійснення банками обліку за цим балансовим рахунком виключно коштів, що надходять відповідно до умов договору рахунку умовного зберігання (ескроу).

Головний бухгалтер – директор
Департаменту бухгалтерського обліку

Богдан ЛУКАСЕВИЧ

Азаєва Тетяна
Tetiana.Azaieva@bank.gov.ua